

PRESSMEDDELANDE

DATUM: 2004-03-24

NR: 13

KONTAKT: Tomas Lundberg, Pressekreterare, tel. 08-787 02 15

SVERIGES RIKSBANK
SE-103 37 Stockholm
(Brunkebergstorg 11)

Tel +46 8 787 00 00
Fax +46 8 21 05 31
registratorn@riksbank.se
www.riksbank.se

■ Inflationen lägre än väntat

Vice riksbankschef Irma Rosenberg talade på SBAB:s bolagsstämma om hushållens skuldsättning och prisutvecklingen på bostadsmarknaden. Hon kommenterade också det ekonomiska läget och penningpolitiken.

Hushållens skuldsituation

"Hushållens skulder har ökat i stadig takt de senaste åren trots börssvängningar och svag konjunktur. Samtidigt har småhuspriserna fortsatt att stiga, låt vara att det finns betydande regionala skillnader. Diskussionen om de svenska hushållens skuldsättning har fått näring av utvecklingen i många andra länder t.ex. i Storbritannien, USA och i Australien där skulduppbyggnaden ökat betydligt mer än här. Detta har väckt frågan om utvecklingen är hållbar eller om det finns risk att hushållen skuldsätter sig för mycket och att det byggs upp fastighetsprisbubblor i olika länder. Riksbanken följer ständigt hushållens betalningsförmåga för att kunna bedöma stabiliteten i det finansiella systemet. De svenska hushållens skulder som andel av de disponibla inkomsterna närmar sig visserligen de nivåer som rådde inför finanskrisen i början av 1990-talet. Men de låga räntorna innebär att hushållens räntekostnader som andel av inkomsten i stort sett har halverats sedan dess och nu ligger på en historiskt låg nivå", konstaterade Rosenberg.

"Utvecklingen av småhuspriserna ser också ut att hyggligt kunna förklaras med fundamentala faktorer som räntor, inkomster och nyproduktion i relation till utvecklingen i bostadsefterfrågan. Det talar emot att det skulle vara någon småhusprisbubbla under uppsegling, i varje fall på nationell nivå. I dagsläget ser vi inga större problem för hushållssektorn som helhet att klara av sina åtaganden. Vi ser heller inga problem för bankerna och stabiliteten i det finansiella systemet. Det hindrar dock inte att det kan uppstå problem för enskilda hushåll när räntan förr eller senare börjar stiga. Vid dagens låga räntor är det därför särskilt viktigt för låntagarna att ta med detta i sina kalkyler och noga överväga hur stor skuldsättning man klarar av", sade Rosenberg.

■ "Hushållens skuldsättning har givetvis också betydelse för de penningpolitiska besluten i den mån den inverkar på inflationsbedömningen. Med stigande skuld-kvot ökar också hushållens känslighet för ränteförändringar. Den effekten blir starkare ju större andel av upplåningen som sker till rörlig ränta. Men syftet med styrränteförändringar är just att påverka den räntekänsliga efterfrågan och därför är det här faktorer som finns med i våra analyser och som kommer in bl.a. i våra konsumtionsprognoser", konstaterade Rosenberg.

Det ekonomiska läget och penningpolitiken

"I allt väsentligt har den senaste tidens statistik bekräftat den omvärldsutveckling vi såg framför oss i december. Men i några länder och regioner tycks uppgången gå lite snabbare än väntat. Det gäller särskilt utvecklingen i USA men också i Asien, Öst- och Centraleuropa och i Latinamerika. Även i Storbritannien och Norge, som båda är viktiga exportländer för Sverige, har tillväxten överraskat positivt. Däremot går tillväxten i euroområdet trögt och den ser ut att bli något svagare framöver än vad vi räknade med i december. Det internationella pristrycket på bearbetade varor är lågt. Samtidigt är prisuppgången på råvaror mycket kraftig. Den snabba tillväxten i Kina är sannolikt en viktig bidragande orsak till detta", enligt Rosenberg.

"Även i Sverige förstärks nu konjunkturuppgången, i stort sett i linje med decemberprognosen. Tillväxtens sammansättning ser dock ut att ha varit något annorlunda än vad vi trodde i december. Uppgången i investeringarna har fördröjts ytterligare men detta har motverkats av en något starkare privat konsumtion och export. Det finns anledning att räkna med en något högre export under det närmaste året än i den förra inflationsrapporten. En något starkare utveckling av disponibelinkomsterna, lägre räntor och stigande tillgångspriser medför också att det finns anledning att vara lite mer optimistisk om den framtida konsumtionstillväxten. Samtidigt är det värt att påminna om att det förefaller finnas en hel del lediga resurser i utgångsläget. Även om konjunkturen stärks som förväntat kommer det också under större delen av prognosperioden att finnas lediga resurser", sade Rosenberg.

"Arbetsmarknaden har utvecklats svagare än vad vi räknade med i decemberprognosen. Det innebär troligen att lönekostnadsökningarna kan bli något lägre än förväntat i december. De löneavtal som just slutits på industrins och handelns område är i linje med detta. Produktiviteten har också utvecklats förhållandevis starkt. Även om vi tror att uppgången i produktiviteten till viss del kan förklaras av konjunkturutvecklingen tycks det också finnas mer varaktiga inslag. En tolkning är att detta delvis kan sammanhånga med att tidigare investeringar i ny teknologi börjar ge resultat även utanför IT- och telekommunikationssektorerna. Det är därför troligt att produktiviteten kan öka lite snabbare även de närmaste åren. Enhetsarbetskostnaderna kan därför komma att bli ytterligare något lägre. Det tog vi delvis hänsyn till i februari men sedan dess har bilden blivit tydligare och förstärkts", enligt Rosenberg.

■ "Att inflationen nu är så låg beror till stor del på att elpriserna som väntat gått ned kraftigt. Men inflationen har utvecklats svagare de senaste månaderna än vad vi förutsåg i december. Detta beror på flera faktorer. Den importerade inflationen har blivit svagare än väntat bl.a. i spåren av kronans förstärkning de senaste åren men också till följd av ett fortsatt lågt internationellt pristryck. De inhemska priserna har också stigit mindre än väntat. Det beror sannolikt delvis på att lönekostnaderna har ökat lite långsammare och på att produktivitetstillväxten blivit högre än tidigare antagits. Ett lägre kostnadstryck, såväl internationellt som inhemskt, bedöms även framöver bidra till att inflationsuppgången blir mer dämpad jämfört med bedömningen i februari. Det här innebär att inflationen kommer att ligga påtagligt under målet både på ett och två års sikt. Mot bakgrund av detta ser jag utrymme för en tydligt mer expansiv penningpolitik", avslutade Rosenberg.